

ΙΩΝΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

ΣΜΥΡΝΗ τῇ 8 Φεβρουαρίου 1851.

Ἡ ΕΥΠΟΙΙΑ. (Προβόλον).

Οἱ μῦθοι πλάτοντες διαλόγους καὶ πράξεις ἀλόγων, τε καὶ ἀψύγων, σκοποῦσι τὴν εἰς τὰ λογικὰ ὄντα τῆς ἀρετῆς σύστασιν, ὅταν θεωρῇται δύσκολος ἡ πικρά ἡ μετὰ παρρησίας τῆς ἀληθείας παράστασις. Διὰ τοῦτο εἰς ὅλα τὰ ἔθνη σώζονται μῦθοι ἔχοντες ἀνεξαίρετος σχεδὸν σκοπὸν τὴν ἡυποποίησιν τῶν ἀνθρώπων. Μία δὲ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν, τίς ἀμφιβάλλει, ὅτι δὲν εἶναι ἡ χάρις καὶ ἡ εὐγνωμὴ σύνη; τίς ἡμῶν δὲν ἤκουσε πολὺ συχνὰ ἀπὸ τὰ στοματὰ τῶν ἀνθρώπων τὴν πάγκοινον παροιμίαν κάμε καλὸν καὶ ῥίψτο εἰς τὸν γαλόν; αὕτη δὲν κρύπτει τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τῆς χάριτος καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης; Ὁ Αἰώπων, ἡ ὅστις ἄλλος συνέγραψε τοὺς ὑπο τὸ ὄνομα τοῦ Αἰώπου φερόμενους μῦθους, πικριστὰ καὶ μὴν ἀποδόντα χάριν εἰς Λέοντα, ἀφοῦ αὐτὸς δὲν ἀπηξίωσε νὰ κάμῃ χάριν εἰς τοσοῦτον μικρὸν ζῶον. Ἐν λοιπὸν θεωρήσωσιν τινες μῦθον τὴν παρούσαν ἡμῶν διήγησιν, δὲν θέλουσι καὶ μᾶς κατηγορήσιν διὰ τοῦτο. Μόλονότι ἡμεῖς διηγοῦμεθα συμβὰν ἀληθές [ὡς μᾶς ἐπισηροφόρησαν ἀξιόπιστοι], οὐδὲ περιβάλλομεν αὐτὸ μυθικοῖς ἱματίοις, ἀλλῶς τε καὶ εὐπαρρησιασμένον ὄν, οὐδὲ πικρὰν ἐξιστοροῦν ἀληθειαν, εὐάρεστον δὲ μόνον.

Οἱ Ἀρχοὶ Ἕλληνες παριστῶσι τὴν ὁτιώως τυφλὴν τύχην ἀόμκωτος, ἀσκόπως φερόμενην, καὶ ἀδιακρίτως ποτὲ μὲν πρὸς τοῦτον, ποτὲ δὲ πρὸς ἐκεῖνον τῶν ἀνθρώπων προσερχομένην, καὶ ῥᾶ δ' ὁτιώως, οὕτως εἰπεῖν, τὰς μετὰ στασιεῖς ποιοῦσιν. Τῆς τύχης τὰ δῶρα εἶναι εὐμετάστατα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἡμέτερος Ἡρόδοτος γνωρίσας εἴπερ τις καὶ ἄλλος τὴν ἀστασίαν τῶν ἀνθρώπων, ὁρθῶς ἐφιλοσόφησεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εὐδαιμονίῃ οὐδαμῶς ἐν ταυτῷ μένει. Τὶ δὲ ἄρα ἡμῖν ἀπολείπεται ἐκ πάσης τῆς δοκούσης ἡμῶν εὐτυχίας; ἡ χάρις, ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀξιοπρεπὴς μεγαλοφροσύνη, ἀρεταὶ αὗται τὰς ὁποίας πρέπει πᾶς ἄνθρωπος νὰ κατέχῃ, ἐξαίρετως δὲ οἱ δυνάμενοι εὐποιεῖν. καὶ τοῦτο θέλομεν πληροφορηθῆναι καὶ ἐκ τῆς ἐξῆς διηγήσεως:

Εἰς μεγάλαν πόλιν περὶ Ἡλίου δῦσιν ἐφθάσεν τις ἀπὸ χώρας ἀπωτάτης καὶ ἀγνώστου, ἀθήων καὶ τρόπων καὶ ματισμοῦ, καὶ τὸ ὅλον τοῦ κοινοῦ καὶ πλανήτου βίου τις θεωρούμενος. Οὗτος ἐπλανᾶτο οἷον ἀσκόπως περὶ τὴν Εὐρυθύριαν ἐκείνην πόλιν, ζητῶν ἴσως κατὰ τύχην Πλησίον τέλος οἰκίας, ὑψηροῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ἵσταται, καὶ ταύτης τὴν θύραν κρούει δειλῇ τῇ χειρὶ. Ὑπνέεται τῆς οἰκίας εὐπάρυφοι ἀνείγουσιν, ἀλλὰ μόλις εἶδον αὐτόν, καὶ δίχα τινὸς φιλανθρωπίας ἡτοιμαζόντο ν' ἀποκλείσωσι τὸν ξένον, ὅτε καλῇ τύχῃ διαβαίνων τὴν αὐλὴν κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἄνθρωπος, ἱματισμὸν διαχρυσὸν περιδεδημένος, καὶ ἀπὸ τῶν τρόπων καὶ τῆς θεσεως, τοῦ οἴκου ἐκείνου κύριος δεικνύμενος, εἰσήγαγε τὸν ξένον τοῦτον φιλανθρωπῶς, καὶ προσφέρει αὐτῷ οὐ μόνον στέγην φιλόξενον, ἀλλὰ καὶ εἰς τράπεζαν μεγαλοπρεπῆ, ὅπου καὶ ἄλλοι τῶν εὐγενῶν πολλοὶ ἦσαν προσκεκλημένοι, προσεκάλεσε, καθίσας αὐτόν καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ μετὰ μεγίστης τιμῆς. Ὁ ξένος οὗτος οὐδὲν προσφερόμενον ἀπεποιεῖτο, οὐδὲν δὲ τῶν καινοπρεπῶν ἐθίμων ἐφαίετο θαυμάζων, καὶ τῇ μὲν περὶ τὴν ἐδ' ἰκ' ὑποιδιώτης, τῇ δὲ γνώσει, ὅτι πολλῶν ἀνδρῶν ἄστυα καὶ ῥοὴν ἔγνω. Ἀλλ' ἐν τούτοις τῶν συνδιαιτημένων τις αἰσχυρότερος καὶ ὀλίγης εὐμοιῶν εὐπρεπείας ἐρωτᾷ τὸν οἰκοδεσπότην ἐνόστιον καὶ τοῦ ξένου, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν [ὡς εἰδεινεν] ἀδελφὴ τῆς γλώσσης αὐτῶν:

Ποίας εὐγενείας αἰσθημὰς σε κατεβίβασε μέχρις αὐτοῦ τοῦ πλανήτου καὶ τυχοδιώκτου ξένου εἰς τόσον, ὥστε καὶ νὰ μεθέξῃς μετ' αὐτοῦ τροφῆς;

Εὐγενείας ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ μεγαλόφρων οἰκοδεσπότης, εὐποιίας δὲ μόνον.

Ἀλλὰ δὲν ἔχεις, ὑπέλπιθες ὁ ἄλλος, νὰ εὐεργετήσῃς ἄλλους παρ' ὧν ἐλπίζεται ποτε καὶ ν' ἀπολάβῃς τὴν χάριν, εὐποιεῖς δὲ μὴ;

Ἔστιν, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ παρὰ μοῖα χάρις. Καὶ ὅτι θεωρεῖ ἀναξίον τῆς εὐγενείας, τὸ ν' ἀρνηθῇ ὑποκινῆναι

ποτε συδρομήν πρὸς ξένον, ὅστις ἐπανελθὼν ποτε πρὸς τοῖς οἰκείου; ἤθελεν εἶπει, ὅτι ἐν τῇ παρουσίᾳ μεγαλοπύλει δὲν εὐρέθη ἄνθρωπος νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν δι' ὅτ' λίγας ὥρας στέγην φιλοξένον καὶ ὀλίγην τροφήν.

Ὁ ξένος ἅμα ἡμέρᾳ προσῆλθεν εἰς τὸν φιλοξένον τοῦ Δεσπότην, καὶ ἀπογαρετὼν αὐτὸν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ξενοδόχου τοῦ τῷ παρεδῶκε δακτύλιον σιτηροῦν οὐδεμιᾶς ἀξίας λέγων, ἐνθυμοῦ ὅ,τι χθὲς εἶπες, ὅτι ἔστι καὶ παρὰ μὲν γάρρις. Καὶ μετ' αὐτὰ ἐξῆλθε, καὶ οὐδὲ ἐφάνη δευτέρον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

Τριάκοντα ἔτη παρήλθον ἔκτοτε, καὶ οὐδὲ γνωρίζει ἡ παρούσα διήγησις νὰ πληροφροσῇ τοὺς ἀναγνώστας, ἂν κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἐνθυμήθησαν ἄλληλα τὰ δύο κύρια πρόσωπα τῆς παρουσίας διηγήσεως.

Μετὰ δὲ τὰ τριάκοντα ταῦτα ἔτη ἡ τυφλὴ καὶ ἀλολοπρόσαλλος τύχη ἐγκαταλείπει τὸν φιλοξένον Δεσπότην Ὀρμαθὸς ἀλλεπαλλήλων καὶ ἀπροσδοκήτων καταστροφῶν ἐπέρχεται κατ' αὐτοῦ τοσοῦτον ἄθροισμα, ὥστε ἤθελε τις εἶπει ὅτι ὁ Διάβολος τοῦ ἱεροῦ ἐπέφερε τὴν τοιαύτην καταστροφήν καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀποκαθίσταται καὶ ὑπέρου γυμνότερος. Πενέστατος καὶ ἀπεγνωσμένος αποφασίζει νὰ ἐκπαιτρισθῇ, ὁ χθὲς καὶ πρῶν πολυτάλαντος καὶ γλυκειῶν ἐλπίδων πλήρης. Ἐγκαταλείπει τὰ τέκνα του ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀπυγνώσει, ἀφίλα, ἄστεγα, ἄπορα, τὰ χθὲς πολυφίλα, εὐστεγα καὶ εὐπορα, ἐξέρχεται τοιοῦτος ἐκ τῆς πατρίδος του, καὶ ἐκουσίως ἐξορίζεται ἀπ' αὐτῆς. Ποῦ νὰ διευθυνθῇ; αὐτὴ ἡ θλιβερὰ ἰδέα βασανίζει τὸν ἀτυχῆ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιλύσῃ τὴν ἀπορίαν του κἀνείς Νεῦθων λογιμοῦς. Διέρχεται πόλεις καὶ κώμας, πλανᾶται εἰς ἀβάτους ἐρημίας, ἀποζῶν ὅτ' ἐμὲν ἐξ ἐλεημοσύνης, ὅτ' ἐκ ἀποχόρων, καὶ οὐδὲ γνωρίζων τὸ τέρμα τῶν ἀσκόπων αὐτοῦ ὁδοιποριῶν. Οὕτω δὲ ποτε φθάνει εἰς ὄχθην ποταμοῦ τινος, τοῦ ὁποίου τὰ ρεύματα παρίστων τῆς αὐτοῦ τύχης τὴν ἀστασίαν καὶ μεταβολήν. Ἐκεῖ ἐστάθη θέλων μὲν νὰ διαβῇ εἰς τὸ πέραν, ἀπορῶν δὲ τίνι τρόπῳ, ὅτε χεῖρ τις ἐλατφρὰ προσέβηκεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου. Ἐστράφη καὶ βλέπει ἄγνωστον ὄλως γέροντα λευκογένητον, μελιχρὸν καὶ εὐχαριν, ὅστις καὶ πρῶτος λύσας τὴν σιωπὴν τῷ λέγει· Ἀδελφε, ποῖος σὲ ὠδήγησεν εἰς τὰς ἀβάτους ἐρημίας; Δὲν φοβεῖσαι τῶν ἐρήμων τούτων τὸ ἄγριον καὶ τῶν θηρίων τοὺς σπάρταγμούς; Ἀδελφε, ἔρχεσαι νὰ διανυκτερεύσῃς παρ' ἐμοί, αὐριον δὲ ν' ἀπέλθῃς, ὅπου σκοπεύεις. Κατένευσε μόνον ὁ δυστυχὴς, καὶ χωρὶς τινος ἀποκρίσεως ἠκούλουθῃς τὸν ἄγνωστον, ὅστις διὰ στενωπῶν ἀτραπῶν ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς μικρὸν χωρίον ἐκεῖ που κείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως διεκρίνοντο οἰκοί τινες μεγαλοπρεπέστεροι, τῶν ὁποίων τὰ ὕψη καὶ ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς παρίστων φρούριον μᾶλλον ἢ κατοικίαν. Εἰσελθόντα εἰς ἕνα τούτων ἠκούλουθῃσεν οὗτος τὸν ἄγνωστον, ὅστις ἔφερεν αὐτὸν δι' αὐλῶν καὶ παρυλίων καὶ αἰθουσῶν μακρῶν εἰς δωματίον κομψότερον ἢ πρὸς τὰς χώρας ἐκεῖνας. Ἰππρῆτης μαῦρος ἐπαρουσιάσθη εὐθέως, περιμένων τοῦ κυρίου ζῆτα διαταγὰς, οὗτινος νεῦμα μόνον ἤρκεσε νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν θέλησίν του. Καὶ τῷ ὄντι μετ' οὐ πολὺ παρουσιάσθεις καὶ αὐτῆς, διὰ μόνης κλίσεως τῆς κεφαλῆς προσεκάλεσεν αὐτοὺς, οὔτινες καὶ μετέβησαν εἰς ἄλλην αἴθυσαν, ὅπου παρέκειτο τράπεζα οὐχὶ εὐκαταφρόνητος, καὶ συνδαιτυμόνες ἄλλοι κομψότερον ἐνδεδυμένοι, οὔτινες καὶ προσεκύνησαν τὸν οἰκοδεσπότην

εἰσερχόμενον. Ἐκάθισαν ἅπαντες, καὶ συντάτοις ὁ ξένος ἐν δεξιᾷ τοῦ οἰκοδεσπότη· γέροντος κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἰδίου. Τότε τις τῶν συνδαιτυμόνων ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κύριον τοῦ οἴκου εἶπεν εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν δὲν ἠγνόει παντάπασι· ὁ ξενίζόμενος. Γνωρίζεις, Βάχχαρ, ὅτι οἱ εὐγενεῖς ἡμῶν πρόγονοι δὲν κατεδέχοντο μετ' ἀπιστῶν ἀνθρώπων νὰ συναναστρέφονται, ἤττον δὲ καὶ νὰ συντρώγῃσι, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον νὰ ἔχωσιν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου των. Σὺ δὲ διατὶ κατεδέξασαις αὐτὸν τοσοῦτον; — Διὰ νὰ μὴν ἤθελεν εἶπει ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅτι ξένος εὐρέθη εἰς τοῦ Σέχα Βάχαρ τὴν χώραν καὶ δὲν εὐρέθη ἄνθρωπος νὰ τὸν φιλοξενίῃ.

Ἡ διήγησις κρίνεται ἄγνωστον, ἂν ἡ ὁμοιότης τῶν λόγων τούτων πρὸς τοὺς πρὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν λεχθέντας; ἐπὶ μεγαλοπρεπεστάτῃ ὁμοίᾳ τραπέζῃ ἐν τῇ προτέρᾳ οἰκίᾳ τοῦ ἀτυχοῦς ξένου, ἂν διηγεῖραν αἰσθημάτων εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ. Οὐδὲ ἡμεῖς λοιπὸν ἐπιχειροῦμεν νὰ ἀναπληρώσωμεν τὴν ἑλλειψιν ταύτην, κρίνοντας τοὺς ἀναγνώστας νὰ κρίνωσιν ἕκαστος κατὰ τὸ δοκοῦν.

Ἀφού οἱ μὲν ἄλλοι ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, ἔμειναν δὲ μόνον οἱ οἰκεῖοι, παρέλαθεν ὁ Βάχαρ τὸν ξένον ἀπὸ τῆς χειρὸς εἰς τὸ πρότερον δωματίον, καὶ καθίσας αὐτὸν πλησίον αὐτοῦ, εἶπε. Ξένε, ὁ Θεὸς σὲ ὠδήγησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, διὰ νὰ γένῃς μάρτυς συνθήκης τινος μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν τέκνων μου. Ἐάλω ὥστε καὶ ἀφοῦ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, νὰ ἐκπληρωθῇ μία ἐπιβουλὴ μου, τὴν ὁποίαν τὸ γῆρά μου τοῦτο καὶ ἄλλαι περιστάσεις τοῦ βίου μου ἄφησαν εἰσεῖν ἀπλήρωτον. Εἶπε, καὶ ἀμέσως ἐκάλεσε περὶ αὐτὸν τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ ὠμίλησεν οὕτω. Ἐγγίξτε, τέκνα μου, τὸ τέλος τοῦ βίου μου. Δι' ὅλης τῆς μακρᾶς μου ζωῆς καὶ τῶν πολυετῶν περιηγήσεών μου ἐπροσπάθησα ὄχι μόνον δόξην καὶ πλοῦτην, ὅσα ἔχετε, νὰ σᾶς κληροδοτήσω, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι πολυτιμότερον, φίλους, ὁποίους ὅμως δὲν εὗρον, ἐκτὸς ἐνὸς μόνου, τὸν ὁποῖον ἐρχομαι ἤδη νὰ σᾶς συστήσω, καὶ τὸν ὁποῖον ἐγώρισα πρὸ τριάκοντα ἐτῶν. Πρὸς ἐκεῖνον ὀφείλετε καὶ σεῖς τὴν ἀντίληψιν καὶ ἀγάπην σας, διότι ἄγνωστον τὸν Πατέρα σας παρέλαθεν ὑπὸ τὴν στέγην του, μὲ φιλοξένισε, καὶ δὲν ἀπηξίωσε νὰ ἐπιδειχῇ εἰς ἐμὲ πάντα τρόπον εὐγενοῦς φιλοφροσύνης. Δὲν περιεποιήθη οὗτος τὸν Σέχαν Βάχαρ, ἀλλὰ πτωχὸν καὶ ῥακενδύτην ἀλήτην, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκρύπτετο ὁ Βάχαρ. Ἀλλ' ὁ Βάχαρ ζῶν ἐτι θέλει νὰ δεῖξῃ εἰς ἐκεῖνον, ὅτι γνωρίζει ν' ἀνταμειβῇ, οὐδὲ κρίνει τὴν πρὸς αὐτὸν χάριν ἀπλήρωτον. Διὰ τοῦτο, τέκνα μου, ἔχων ἐπὶ γῆς μάρτυρα καὶ τὸν ξένον μας τοῦτον, θέλω νὰ ὀρκισθῇτε, ὅτι μετὰ τὸν θάνατόν μου θέλετε παραδώσει πρὸς ἐκεῖνον τὸ κιβώτιον τοῦτο κεκλεισμένον, ὡς εἶναι, καὶ νὰ τῷ εἰπῇτε μόνον, ὅτι ἔστι καὶ παρὰ μὲν γάρρις. Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀνεσκιρτήσεν ὁ ξένος, καὶ ἔρριψε θανυμασμοῦ βλέμμα ἐπὶ τοῦ γέροντος, ὅστις ὅμως δὲν παρατήρησε τοῦτο, περιέμενε δὲ τὸν ὄρκον τῶν τέκνων του ὠρτίσθησαν οὗτοι, καὶ ὁ γέρων ἐξηκολούθησε. Πατρίς του εἶναι ἡ δεῖνα πόλις [καὶ ὠνόμασε τὴν πατρίδα τοῦ ξένου]. τὸ ὄνομά του δὲν ἐνθυμοῦμαι. σᾶς δίδω δὲ ὡς μόνον κανάνα τῆς γνωριμίας τὴν μεγάλην του καὶ εὐγενὴ καρδίαν, καὶ τὴν γνωστόν σας σιδηροῦν δακτύλιόν μου. Δὲν ἐπρόφθασε νὰ συμπληρώσῃ τὴν τελευταίαν λέξιν, καὶ ὁ ξένος ἐρύθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ σεβασμίου ἐκείνου γέροντος χύων δάκρυα χαρᾶς, καὶ

ὁ Βάχαρ, εἶπε, σὺ λοιπὸν ἡσὺ ὁ ξένος μου ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον οἱ σκληροὶ ὑπηρεταὶ μου παρὰ μικρὸν ἤθελον ἀποκλείσει ἐξω τοῦ οἴκου μου; καὶ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ κόλπου του τὴν μόνον εἰσέτι διατηρούμενον κειμήλιον, τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος δακτύλιον. Ἀνεγνωρίσθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ γέροντος, τὸν ἡσπάζοντο ὅλοι οἱ οἰκεῖοι ὡς ἀρχαῖόν τινα φίλον, θαυμάζοντες τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον ξένον, ὅστις μέγας καὶ αὐτὸς ὢν ποτὲ ἐφιλοξένισε τὸν εἰς τὴν πτωχείαν κεκυρμένον πλουσιώτατον Σέχαν.

Ἀρίνομεν ἡμεῖς τὰ κατὰ τὸ διάστημα τῆς αὐτοῦ διατριβῆς τοῦ ἀναγνωρισθέντος φίλου χαρμύσυνα, τὰ ὅποια ἕκαστος δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν καρδίαν τοῦ γεροντοῦ, ἐκεῖνου καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μέλη.

Μετὰ ἓνα δὲ μῆνα ἐπηνήρχετο ὁ ξένος εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὰ τέκνα του πολὺ ἔτι πλουσιώτερος, ἢ ἄλλοτε ποτε, πεισθεὶς ἔτι μᾶλλον, ὅτι ἡ εὐεργεσία καὶ ἡ εὐποιΐα δὲν μένουσιν ἀπλήρωτοι, καὶ ὅτι πολλάκις καὶ ὑπὸ πιναρὰ ἱμάτια κρύπτεται εὐγένεια.

Γ Ε Ω Ρ Γ (Α .

Ὁ ἄνθρωπος πρὶν ἀποβλέψῃ εἰς μεγαλητέρας ἐλπίδας, πρέπει πρῶτον νὰ προβλέψῃ τὰ περὶ τροφῆς, ἐνδυμασίας καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐκ τούτου δὲ οἱ ἄνθρωποι ἠναγκάσθησαν νὰ τελειοποιώσιν τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, τὼν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ γεωπονικὴ, ὡς ἀμέσως ἐξαγομένη ἀπὸ τὴν πλουτοδότειρα γῆν, ἥτις εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα πηγὴ καὶ διὰ τοῦς κατὰ μέρος πολίτας καὶ διὰ τὰ ἔθνη καθόλου, ὥστε νὰ μὴ ἐξαρτῶνται ἀπ' ἄλλων· ἡ γεωργία λοιπὸν εἶναι αὐθυπόστατος πλούτου καὶ ἀναπτύξεως πηγὴ, ὁ βεβαιώτερος τῶν τυχαίων ἀνωμαλιῶν καὶ ἀνεξάρτητος πόρος. Ἡ διηνεκὴς μὲ τὴν φύσιν σφαιρακοφὴ ἀνοίγει τὴν καρδίαν καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ γεωργοῦ πρὸς ὅλα τὰ καλὰ οὗτος εἶναι ἐκ φύσεως μέτριος, αὐτάρκης καὶ εὐτυχὴς πανταχοῦ, ὅπου δὲν καταπίπτει αὐτὸν τὸ βῆρος τῶν ἀρχόντων. Ὁ δὲ ἄγρος, τὸν ὅποιον καλλιεργεῖ μὲ κόπους, συνδέει τὸν γεωργὸν μὲ θεσμούς, ἡδιστάτους πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ γῆν· διότι δὲν δύναται ν' ἀποσπασθῇ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, ἀλλ' εἶναι καὶ πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ καὶ ζωὴν καὶ λοιπὰ ὑπὲρ αὐτῆς. Ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ δύνανται νὰ μεταφέρωνται, τὸν γεωργὸν ἡ κτῆσις αὐτῇ τὸν κωλύει· καὶ μόνον μέγαλα δυστυχήματα καὶ ἀδικήματα δύνανται νὰ τὸν ἀναγκάσωσιν εἰς μεταναστεύειν· διὰ τοῦτο καὶ οἱ σοφοὶ νομοθέται, οἱ κυρίαρχοι τῶν σοφῶν ἐθνῶν περιεβλήσαν τὴν γεωργίαν· αὐτῇ πρῶτη ἡ νόμιμος τὸν δόγμαν τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ εἰς μόναν τάξιν ἐπὶ τῆς γεωργίας στηριζόμενας πολιτείας ἐπιφαίνεται ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ εὐνομία. Εἰς τὴν Σινὰν ὁ Βασιλεὺς ἄπαξ τοῦ ἑαυτοῦ ἐπιλαμβάνεται τὸ ἄροτρον, καὶ ἡ Σίνα διὰ τοῦτο ὑπερβαίνει κατὰ τὴν πολυανθρωπίαν τὰλλα κράτη, διότι εἶναι γεωργικὴ τοιαύτη ἦτο καὶ τὸ πάλαι ἡ Αἴγυπτος· διὰ τοῦτο καὶ τὸ πλέον τοῦ ἡμῶν

τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν καλλιεργεῖαν τῶν φυτῶν· καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους εἶναι ἀρόσιμοι γαῖαι. Αὐτοῦ δὲ ἡ Γεωργία εἶναι μήτηρ τοῦ πολιτισμοῦ, ταύτην δ' ἀναπτύσσει τὸ καλλιεργήσιμον τῆς γῆς, ἔπεται ὅτι ἡ Ἀσία εἶναι ἐπιδεκτικωτέρα μεγαλητέρου πολιτισμοῦ, διότι ταύτης τὰ 5/6 εἶναι καλλιεργήσιμα, ἐνῷ τῆς Εὐρώπης μόλις τὰ 2/3.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΕΡΟΛΙΘΩΝ

Τὰ σώματα ταῦτα εἶναι μεταλλοειδοῦς ὕλης, καὶ πίπτουσι πολλάκις μὲ ἀστραπάς. Οἱ Φυσιολόγοι ἐκοπίασαν πολὺ νὰ μάθωσι πόθεν ἔρχονται τὰ τοιαῦτα σώματα, ἀλλ' ἀκόμη ἡ ἀρχὴ τῶν μένει μυστήριον. Ἄλλοι μὲν δογματίζουσιν ὡς ἀρχὴν τῶν τῆν Ἀτμοσφαιραν' ὑποθέτουσι δηλαδὴ ὅτι αἱ εἰς τὴν Ἀτμοσφαῖραν, ἔμπεριεχόμεναι ὕλαι συνέρχονται δι' ἡλεκτρισμοῦ, καὶ καταπίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλοι δὲ δογματίζουν, ὅτι εἶναι γεννήματα κοσμικῆς καταγωγῆς· καθὼς δηλαδὴ ἐγεννήθησαν ἡ Γῆ καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται, οὕτω καὶ οἱ αερόλιθοι, πλανώμενοι εἰς τὸ οὐράνιον διάστημα μετὰ μεγίστης ταχύτητος, διὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπενέργειαν τῶν πλανητῶν, καὶ καταπίπτοντες ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅταν ταύτης ἡ ἐπενέργεια ὑπερισχύσῃ. Ἄλλοι δὲ πάλιν λέγουσιν, ὅτι εἶναι συντρίμματα ὀρέων Ἡφαιστειῶν, τῆς γῆς ἢ τῆς Σελήνης ἀπεκσφενδονιζόμενα εἰς μεγάλα ὕψη καὶ ἀποστάσεις, καὶ καταπίπτοντα τέλος ἐπὶ τῆς Γῆς μετὰ πολλὰς περὶ αὐτὴν περιστροφάς.

Ἡ κατάπτωσης τῶν αερόλιθων οὐδὲ πολὺ συχνὴ εἶναι, οὐδὲ πολὺ σπανία. Ἐμέτρησαν οἱ Φυσιολόγοι ὀγδοήκοντα περίπου καταπεσόντας εἰς διοφόρους τόπους, ἐντὶς τριάκοντα ἐτῶν.

Εἰς πολλοὺς τόπους εὐρίσκονται λίθοι μεμονωμένοι ἔχοντες τὴν αὐτῆν ἀερόλιθων χημικὴν σύνθεσιν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν. Τοῦτο βεβαιοῦσιν οἱ Φυσιολόγοι, μαρτυροῦσι δὲ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν τόπων, ὅπου εὐρίσκονται οἱ τοιοῦτοι λίθοι· παράδειγμα δὲ φέρουσι τὸν σίδηρον τῆς Σιδηρίας (fer de palbas).

Οἱ αερόλιθοι οὗτοι πολλάκις ἐξ ἀγνώστων αἰτιῶν πίπτουσιν εἰς κονιορτὸν ἀμμόωδη καὶ στακτιώδη ξηρὸν ἢ ὑγρὸν, καὶ πολλάκις ἐρυθρὸν. Τὴν 5 Νοεμβρίου τοῦ 1819 ἔπεσεν ἐκ Ὀλλανδίας βροχὴ ἐρυθρὰ, τοῦ ὁποίου φαινομένου αἰτίαν ὑποθέτουσιν οἱ Φυσιολόγοι τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἑναιμα ζωῶν, καὶ τὰ ἐν ταῖς λίμναις ἀνυψούμενα διὰ τῶν σιφώνων ἐν τῇ Ἀτμοσφαίρᾳ. Εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν ἀναφέρεται ὅτι τὴν 5 ἢ 6 Νοεμβρίου (472 μ. χ.) παρὰ τὸ Βυζάντιον ἔπεσε μεγίστη ποσότης μέλανος κονιορτοῦ, ὅτε καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο καταπύρινος· ὁ δὲ Κεσσαρεὺς Προκόπιος, καὶ ὡς καὶ ὁ Μάρκελλος ἀποδίδουσι τοῦτο εἰς ἐκρήξιν τοῦ Βισουθίου. Καὶ ἴσως ἡ ὑπόθεσις τούτων δὲν εἶναι ἀπίθανος, ἐὰν ἐνθυμηθῶμεν ὅμοιον συμβῆναι κατὰ τὸ 1792